



VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 7. szám

1995. július

*Bizzál, ügyed az Istené,
Ne félj, hogy porba ejtené
Drágán megváltott népét!*

*Ő rendel segítőt melléd,
Ki vészben, viharban megvéd
Téged és szent igéjét.
(Fabricius Jakab 1593-1654)*

Június 5-én kegyeletes emlékezésre hívta a város lakóit a német származású evangélikusok gyomai közössége...

1862-ben épült templomban emlékező istentiszteletet tartott Táboraszky László püspökhelyettes, az egyházmegye esperese. A más-kor oly kevés hívőt számláló templom most tömve volt. Eljöttek az endrődi katolikusok, és más felekezetűek, a Kereszténydemokrata Néppárt tagjai és sokan mások.

Az esperes úr mélyen szántó szavait, hazáról, magyarságról, németiségről, imádságos lélekkel hallgattuk.

nak.

Bűnük volt a származásuk, otthonuk a hideg, egészségtelen barakk, sorsuk az embertelen robot, értékük a megbélyegzés.

Többségük már egy szót sem tudott németül, mert számukra régen „kődbe vezett a Rajna”. Nekik már a Körös jelentette az életet. Mezőberényből történt áttelepülésük óta dolgoz, becsületos polgárai voltak a településnek.

Akik bírták az évekig tartó kényszer munkát, rabságot, éhezést, és múmiává aszalódva évek multán hazaérkeztek - se otthont, se családot nem találtak. Otthonukat idegenek lakták, hozzátartozóikat kizsuppolták Németországba.

A méltó szavak, és az alkalomhoz illő költemények, az emlékezés korszonái, virágai mellé - melyek az obeliszk talpazatára kerültek - illő lenne, ha a Gyomakör és a Honismereti Egyesület közös összefogással részletesen, történelmi hűséggel feldolgozná golgotás életüket, mert éppoly kedvesek ők számunkra, mint Mohipusztá, Mohács, Rákóczi harcosai, a szabadságharc hősei, Isonzó vagy a Donkanyar, a Holokauszt és 56 dicső halottai.

A hősök emléke örök, és hallhatatlan!

Márton Gábor

Emlékeztünk...



Emlékeztünk a keserves időkre (1945. jan. 4!), amikor összegyűjtötték a városunk német származású lakóit. Nőket 18 évtől 40-ig, férfiakat 16-tól 50 éves korig, hogy 3 napi élelemmel részt vegyenek „közös munkákban”.

Gyomáról 171-en indultak el. A 3 napból 3-5 évig tartó büntető munka lett. Közülük mintegy negyvennek örök időre változott a büntetése, azok most is a volt szovjetunióban porlad-

Megmarad az Endrődi Kirendeltség...

Június 12-én tartotta taggyűlését KDNP Gyomaendrődi Szervezete Hunyán, nyilvánosan, amelyen megjelent Hunya Tiborné polgármesternő és több hunyai vendég és a tagok. Vaszkó András elnök köszöntötte a megjelenőket és elmondotta, hogy miért tartjuk a gyűlésünket Hunyán. Majd rövid beszámolót tartott a gyomaendrődi szervezet fejlődéséről, melynek eredménye, hogy a KDNP ma Gyomaendrőd legnagyobb és legaktívabb pártja. Ez után a párt célkitűzéseiről beszélt, mondván, hogy a KDNP összetételénél és programjánál fogva szerencsés párt, mivel a mai magyar politikai irányzatok benne mind fellelhetők. konzervatív, szociális és liberális) Tehát ezeket az eszméket nem külön csoportok képviselik. A párt politikailag egységes, ennek előnye a legutóbbi helyhatósági választásokon is megmutatkozott.

Gyomaendrődön az MSZP után mi kaptuk a legtöbb szavazatot. Az elnöki beszámoló után Kulik Szilvia Reményik Sándor versét szavalta el: "Ne hagyjátok a templomot és az iskolát"

A továbbiakban Várfi András testületi képviselő kapta meg a szót, aki beszámolt a legutóbbi önkormányzati ülésről, ahol döntés született az 1. és 2. számú iskolák összevonásáról, amely mellett 12 képviselő szavazott igennel. Hasonlóképpen szavaztak a képviselők az Endrődi Kirendeltség fennmaradása mellett. Éretten, higgadtan és humánusan érveltek a képviselők. Magam is jelen voltam és csak a legmagasabb fokon tudok a testület mérlegelő munkájáról beszélni.

A Kereszténydemokrata Párt nevében ezúton mondok köszönetet a testületnek azért, hogy nem fordított hátat több ezer idős endrődi polgár óhajának

és kérésének, akiknek érdekképviseletét a párt felvállalta.

Az endrődi kirendeltség tehát tovább folytatja az endrődi részen lakók szolgálatát.

Iványi Mária tagtársunk követke-

delmet hoznak. Azon kívül munkahelyteremtők is. Megemlítette a repce és az olajretek termesztését, amelyek Ausztriában és Németországban már motorok hajtására is alkalmaznak, tehát helyettesítheti a drága ásványolajat.

Megemlítette a konzerv alapanyagok termesztését is, melyek sokkal kifizetőbbek a szokványos gabonaféléknél. Természetesen azt, hogy mit termeljenek, a különböző

vidékek adottsága dönti el. A cukorrepából termelt cukrot a szükséges mennyiségen felül szeszé lehet átdolgozni, amely további átalakítással szintén üzemanyagként használható. A hibrid kukoricának jó ára van, de rendkívüli munkaigényes, így sok a befektetés. Természetesen - mondotta a képviselő - ehhez időre van szükség, míg a gazdák megismerik a piac kívánalmait.

Itt volna nagy szükség a falugazdákra, akiknek helyzete teljesen bizonytalan.

Csak a főbb pontokat ragadtam ki a tájékoztatásból, amely a hallgatóság figyelmét teljesen leköttötte.

A kérdések és válaszok után baráti beszélgetés kezdődött szerény megvendégelés közepette. Azzal búcsúztunk, amire professzor úr is ígéretet tett, hogy legközelebb Kondoroson találkozunk a közeli jövőben.

Vaszkó András

MEGHÍVÓ

Az Endrődi Szt. Imre Egyházközség **jótekonysági hangversenyt** rendez az egyházi iskola javára 1995. július 1-én szombaton 19 órakor az endrődi Katolikus Templomban. Fellépnek:

Frankó Tünde operaénekes, a Magyar Állami Operaház tagja, Dr. Bottkáné Égető Mária orgonaművész, és Nagy Ferenc hegedűn.

Mindenkit szeretettel várunk.

Tudósítás

a



Hunyán tartott gyűléséről

zett, aki saját szerzeményű versét szavalta el az aratásról, nagy tetszés kíséretében.

Végezetül Dr. Szakál Ferenc, az agrártudományok doktora, a KDNP országgyűlési képviselője, az Európa Parlamenthez akkreditált magyar képviselő emelkedett szólásra. Intenzíven fejtette ki meglátásait a magyar mezőgazdasággal kapcsolatban. Elmondotta, hogy mezőgazdaságunknak át kell alakulnia ahhoz, hogy versenyképes lehessen a nyugati piacokon. Főleg a termelés és tenyésztés gyökeres átalakítására van szükség. Gabonából túltermelés van a világon, így nehéz eladni külföldön a magyar gabonát, már csak azért is, mert a nyugati államok részéről a mezőgazdaság támogatottsága többszöröse a magyar kormány által adott támogatásnak. A jövő az ipari növények termesztésében van, amelyek kisebb mennyiségben is nagyobb jöve-

Hírfordulók

Július 1: 1936 július elsején Endrődön született Ifj. Paróczai Gergely tanár, ígéretes költő, a Paróczai Gergely bácsi - magyartanár - fia. Antológiai, amelyben versei megjelentek: Szege di fiatalok antológiája, Napsütésben, Vsztreca - találkozás. Újságok, ahol a versei megjelentek: Délmagyarország, Nógrádi Népiújság, Palócföld, Tiszatáj, Nógrád. Salgótarjánban tanított. Harmincévesen 1966. június 14-én halt meg. Barátai 1981-ben bibliográfiát adtak ki a tiszteletére.

Július 1: 1909 július elsején Endrődön született Hunya Sándor tanár, helytörténész. Endrőddel foglalkozó főbb művei: Adatok az 1848-49-es forradalom és szabadságharc endrődi történetéhez, Endrőd története a gyulai uradalomban. Hosszú éveken keresztül tanított Gyulán. 1992. december másodikán halt meg Gyulán.

Július 2: 1883 július 2-án Gyomán született Vidovszky Béla festőművész. Münchenben és Párizsban tanult, a szolnoki művésztelep tagja volt. Tájképeivel, portréival, szétszóródó fényvel, finoman, árnyéktalanul átvilágított szobabelsőivel számos budapesti tárlaton szerepelt. 1961-es gyűjteményes kiállítása nyílt a Csók Galériában. 1986 óta folyamatosan láthattuk képeit a Gyomai Takarékszövetkezethél. 1993 december 4-én megnyílt a Vidovszky Béla képtár, ezzel méltó helyre kerültek a Vidovszky-festmények Gyomán.

Július 4: 1920 július 4-én Endrődön született Vaszkó Mihály pszichológus, pedagógiai szakíró, tanár. 1953-tól a Magyar Tudományos Akadémia Gyermeklélektani Intézetének tudományos munkatársa. 1960-tól főleg munkapszichológiával foglalkozott, laboratóriumot is létesített. a Budapesti Műszaki Egyetem tanszékén munkalélektant oktatott. Főbb művei: Természettismeret, Biológia, Egyetemes neveléstörténet, Mémöki lélektan, Ergonómia, Munkalélektan, Bevezetés a mezőgazdasági munkalélektanba. stb.

Július 12: 1926 július 12-án Rákóczi-falván született Iványi Mária. népszerű gyermekmeséket, verseket írt. Gyűjtemények, amelyben a versei megjelentek: A mesélő kert, Kincskereső, Csupa mese, Óvodások könyve. Domján Edit: Esti mesék c. lemezen is találunk Iványi Mária mesét. Ránki György három dalt szerzett Iványi Mária verseire. Vass Lajos zenéjére két meseoperát írt. Karai József zenésítette meg anyák napi versét.

Július 15: 1966 július 15-én Orosházán született Frankó Tünde operaénekes, a szegedi Nemzeti Színház magánénekesnője. 1990-ben elnyerte a Vaszy Viktor plakettet, bekerült az 1991-92-es Pavarotti nemzetközi énekverseny döntőjébe. Énekelt már Németországban, Belgiumban, Ausztriában, Olaszországban. Jó ideje az operairodalom gyöngyszemeinek főszerzőit bízzák rá.

Július 19: 1940 július 19-én Endrődön született Kovács Zoltán, a budapesti Tanítóképző Főiskola tanára, tankönyvíró. Megjelent tankönyvei: $G_0, N = a^2 + b^2$, Matematika harmadikosoknak, Matematika negyedikeseknek.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK *

Szűnyogirtás

Mostanában gyakran rácsodálkodom az utcán beszélgető emberekre: kapkodják a lábaikat, csapkodnak a kezükkel - táncolgatnak. Ilyen jó kedvük van? Csak aztán, mikor percekben belül engem is ellepnek a szűnyogok, elmegy a csodálkozó kedvem

- Volt már az idén szűnyogirtás? - kérdezem Megyeri Istvánt, az önkormányzat illetékes előadóját.

- Igen, volt. Gyomaendrőd egész területén elvégeztük a szűnyogirtást. Június 3-án volt éjszaka a füstölős irtás, 8-án pedig repülőgéppel végeztük az irtást.

- Maradt azért egynéhány szűnyog...

- Így van. Éppen ezért július elején megismételjük a szűnyogirtást. A tervek szerint július 8-án, de ez nagyban függ az időjárásról: lesz-e szél, lesz-e akkor eső. De ha alkalmas lesz az idő, akkor Gyomaendrőd egész területén naplemente előtt egy órával kezdődik a repülőgépes szűnyogirtás, műutak mentén pedig este 9-kor kezdődik a füstölős módszerrel történő irtás, ez éjjel 2-ig tart körülbelül. A földutakon nem mehet a gép, mert szintbe kell lenni a műszereknek, túlnyomásos a szerkezet.

Köszönjük a tájékoztatást
Hornokné Németh Eszter

Gyermekmegőrzés



az Endrődi Könyvtárban

1995. július 3-tól augusztus 12-ig 6-12 éves korú gyermekek részére hétfőtől szombatig délelőtt 8-12 óráig! Ez idő alatt felügyeletet biztosítunk a gyermekek számára, gondoskodunk a kellemes időtöltésről. (Könyv, video, játékok) A gyermekmegőrzés ingyenes.

Cervinusz Rádió Szarvas
Minden nap 0-24 óráig hallható
URH sávon, 95,2 Mhz-en.
Gyomaendrődön is fogható!

SPORT

Minden jó, ha jó a vége...

Május második fele sikerebb volt az előzőnél.

V. 21. Békéscsabai MÁV otthonában 2:2

V. 27. Barátság - Gyoma FC 0:0

Csak a küzdelem dicsérhető mindkettőnél.

VI. 4. Füzesgyarmat - Barátság 2:2

VI. 11. Barátság - Tótkomlós 2:2

A listavezető ellen nem rossz

VI. 18. Kamut - Barátság 0:2



Végre kijött a

lépés.

Az utolsó forduló előtti állás:
5. E. Barátság 29 12 10 7 39-34 46.

6 Gyoma FC 29 12 8 9 37-33 44

Nem csalatkoztunk játékosainkban!

Márton Gábor

... a Kereszténydemokrata Néppárt június 17-iki választmányi ülésén megválasztotta a párt legfőbb döntést hozó szervének elnökét. Az Országos Választmány elnöke Latorcai János lett. 203 szavazó közül 136-an voksoltunk földinkre. A választás előtti 5 perces beszédében

elmondta, hogy a demokrácia kiszélesítését várja a pártban. Rengeteg a tennivalónk, amit

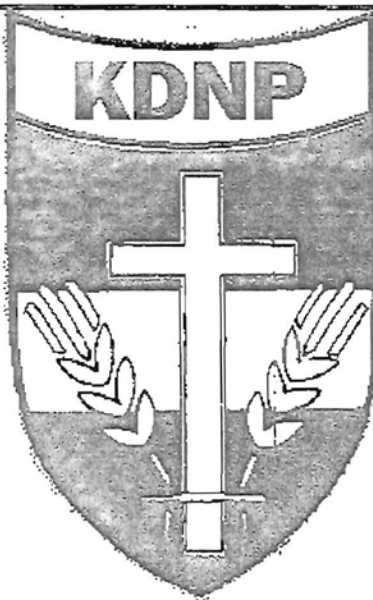
felgyorsított folyamatban a párt elnökségével együttműködve kell végezni. Pártunk tagságában megvan az az erő, amely alkalmassá teszi a pártot a totális megújulásra, és arra, hogy meghatározó szerepet vállaljon és töltsön be az ellenzék oldalán.

A KDNP elnöke Giczy György beszédében hangsúlyozta, hogy a kereszténydemokratáknak az ellenzéki szerepkörön túlmutató programra van szükségük. A mindennapi életben kell jelen lennünk, önbizalomra, hitre van szükség. **Magyarország jövőképét nem lehet elbizonytalanodott, kiábrándult, bér munkássá ledegradált emberekkel, a tudást, oktatást háttérbe szorító intézkedésekkel formálni.** A hazai ipart és a hazai munkahelyeket védeni kell. Hiszen iparágak, termékstruktúrák tűnnek el napjainkban. Az államnak segíteni kell az oktatás, kutatás, fejlesztés területein. Nemzetközi elismerést kell szereznünk tudásunkkal! **Szociális megszorító intézkedések helyett, a méltányos közteherviselés, az adócsalások elleni fellépés, a beruházás adókedvezménye, hatékony kamatpolitika, iparvédelem, és családjellegű személyi jövedelemadó áll a KDNP gazdasági programjában.** Az európai jóléti társadalmakban a kereszténydemokraták pártja többséget élvez.

Megtisztelte választmányi ülésüket Monika Strauss, aki Franz

Jozef Strauss (1915-1988) a nagy tehetségű bajor politikus leánya. Monika igen fiatalon lett államtitkár, tehetséges, jó szónok. Elmondta, hogy a CSU kormányozza a Münchener Tartományi Parlamentet a háború óta szinte megszakítás nélkül. Az ő pártjuk is, amikor 5

Önnek joga van tudni, hogy...



éves volt, sok problémával állt szemben, de legyőzte azokat és megerősödött. Édesapja 1961-től csaknem 30 évig állt a bajor CSU élén. Hajlamosak vagyunk - mondotta - konzervatívnak minősíteni azt, aki a hagyományos értékeket őrzi, de a gyakorlat bizonyítja, hogy így lehet előre mutatni, és demokráciát teremteni. A fiataloknak perspektívára van szükségük és ez a szociális piacgazdaságban biztosított, de be kell vonni a fiatalokat ennek kiépítésébe úgy, hogy tanítjuk őket. A fiatalok oktatására éppen ezekben a napokban adtak át egy oktatási központot Pécsen a Hans Seidel alapítvánnyal közösen. Monika szerint az lesz az öröm napja, amikor Magyarország is az Európai Unió tagja lesz. Nekünk szilárdan kell ebben hinni! De tudni kell, hogy ez még hosszabb időt vesz igénybe, s addig még sokat kell tenni az ügy megvalósításáért.

Giczy elnök úr beszédében hangsúlyozta, hogy kulturális rendezvényeinken a nemzeti értékeinket ápolni kell! A kormány egy éves munkájának rövid értékelése talán úgy foglalható össze, hogy a szakértelmet, társadalmi és gazdasági megállapodást, párbeszédet

ígérték, és ezekkel az ígéretekkel nyerték meg a választást. Hogy mi

valósult meg ebből? Aki a magyar valóságot éli, pontosan tudja! A demokráciában a kormány felelőssége abban áll, hogy ígéreteiből mit valósít meg. Megfogalmazódott a választmány nyilatkozata is, mely elutasítja a pénzügyminiszter saját végkielégítése ügyében tett arrogáns nyilatkozatait.

Felfogásunk szerint egy miniszteri felkérés megbízás, megtiszteltetés, melynek elfogadásához nem jár bánatpénz. Megerősítjük azt a kívánságot, hogy a köztársasági elnököt a polgárok közvetlenül válasszák. Az új alkotmányban ezt a választási módot kérjük érvényesíteni úgy, hogy annak hatálybalépésével új elnökválasztásra kerüljön sor. Követeljük, hogy az egészségbiztosítás terjedjen ki a az emberi test gyógyítására, beleértve a fogak megbetegedését is!

A választmány felszólítja minden alapszervezetét, hogy erősödjének! Az ellenzéki pártokkal helyi műhelymunkákban gondolkodjunk együtt, annak tudatában, hogy Magyarországot pusztító, műveltségi, kulturális, erkölcsi, gazdasági, népességcsökkentő válságot csak a nemzeti elkötelezettségű, a társadalmi igazságot szolgáló s a modern kereszténydemokrácia szociális értékrendjét érvényesítő politika oldhatja meg.

Császárné Gyuricza Éva
KDNP Orsz. Elnökségi tag

Katolikus krónika

Néhány ünnep július folyamán:

- július 3. Szent Tamás apostol
- július 11. Szent Benedek apát, Európa fővédőszentje
- július 18. Boldog Hedvig királyné
- július 24. Árpád-házi Boldog Kinga szűz
- július 25. Szent Jakab apostol
- július 26. Szent Joakim és Szent Anna

Egyházmegyei Zsinat

Mire az Olvasók kezébe kerül a lap, akkorára lezajlott egyházmegyénkben az egyházmegyei zsinat, mely június 18-án kezdődött a szegedi Dómban ünnepélyes megnyitó miséivel.

A zsinat munkájára későbbi számokban még visszatérünk, most bevezetőül annyit, hogy mi is az egyházmegyei zsinat...

Az egyházmegyei zsinat a részegyház olyan kiválasztott papjainak és más krisztushívőinek (civil világiak) gyűlése, akik az egész egyházmegyei közösség javára a megyéspüspöknek segítséget nyújtanak.

Az egyházmegyei zsinat *tanácsadásra* hivatott, tehát nem törvényhozó.

A zsinat résztvevői:

a megyéspüspök, és a segédpüspök (ha van az egyházmegyének), a helynők, a székesegyházi kanonokok, a papi szenátus tagjai, szerzetesek, *civilek*, az esperesek, valamint minden espereskerületből az a pap, akit a kerület megválasztott. A mi kerületünket Szurovecz Vince esperes úrral Réthy István szarvasi apátplébános képviseli.

A tanácskozás helyszíne: Domaszék-Zöldfási Katolikus Ifjúsági Központ.

A tervezett témakörökből vázlatosan:

hivatásgondozás, papság, a világi hívek közösségi életének problémái, keresztség, bérmlás, óvodai és iskolai feladatok, bűnbánat, oltáriszentség, ifjúsági pasztoráció és felnőttoktatás, betegek, házasság, karitás, ökumené, szenvedélybetegek, az egyház anyagi dolgai, zárandokutak, házszentelések, stb.

A zsinat dokumentumai könyv alakban is megjelenik majd, mindenki számára hozzáférhető lesz.

Dükköskor megtörtént az elsőáldozás, 18 gyermek vette magához első alkalommal ünnepélyesen az oltáriszentséget.

Jó lenne, ha az első áldozást több is követné, és nem maradnának el a gyerekek...

Az iskoláról

Iskolánk építése folyamatosan halad, a nyáron kész lesz.

Ami az arra járók nem látják... az az, hogy belül is folyamatosan, jól haladnak a munkálatok. Már elérkeztünk a belső festéshez.

Köszönjük az adományokat és a segítséget az alábbiaknak:

Emléktábla

**Bramac gyár
Buti László vállalkozó
endródi Oltáregylet
Gyomaendrőd város Önkormányzata,
hajdani gyomai és endródi polgárok
Kirche in Not Ostpriesterhilfe e.V.
Szent Gellért Egyházi Kiadó
Ujházi Ernő Dezső
Vaszkó András és neje: Pena Pauline
†Wodianer család**

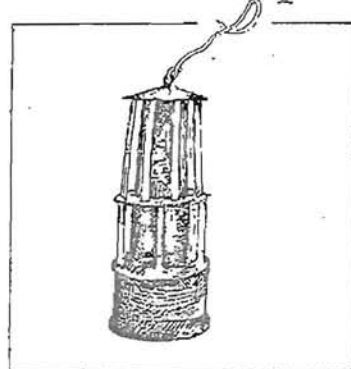
Iskolakönyvtár részére kaptunk könyvadományokat, hálással köszönjük. Rövid idő alatt kb. 430 kötet gyűlt eddig össze.

Iványi László
plébános



Táborszky László evangélikus püspökhelyettes

Emléklap



„Emlékül az 1945. január 4-én elhurcolt 171 gyomai sorstársunknak, akik 2-5 év után egyáltalán hazatérhettek és annak a 43 sorstársunknak, akik kint haltak meg és azóta is orosz földben jeltelen sírokban nyugszanak.”

Ki ne ismerné - legalábbis az endrődiek közül - a Gyomavégi Iskolát? Az ifjabb nemzedék lehet, hogy csak kívülről, de azt hiszem több ezren vagyunk, akik belülről is, több nemzedéken, évtizedeken át koptattuk padjait is. Ezek közül aki most belép, biztosan hozzám hasonlóan, csodálkozik a minden igényt kielégítő, modern műhelyen, szolid eleganciával berendezett irodán. Nem lehetett könnyű ezt kihozni az ódon, kiszolgált épületből!



Bemutatjuk...
DINYA ZOLTÁN
CIPŐIPARI VÁLLALKOZÓT

- Hát bizony, nem volt egyszerű feladat, sem technikailag, sem anyagilag. Már az épület megvásárlása is, de felújítása, átalakítása még inkább szinte erőnket meghaladó beruházás volt.

- Vettél fel rá valamilyen hitelt, pl. munkahelyteremtő start-hitelt?

- Sajnos; erről a lehetőségről csak utólag szereztem tudomást, pedig felvettem munkanélkülieket is, de ezt is csak egy nap késéssel jelentettem be az önkormányzatnak, így elszalasztottam az ezzel járó kedvezményeket. Hagyományos, ismert hitelt nem mertem felvenni a magas kamatok miatt, nehogy egy esetleges csőddel veszélyeztessem mind a családom és magam, mind munkatársaim megélhetését. Egy mai vállalkozónak annyi mindenben jártasnak kell lennie, a paragrafusok szüntelen változását ha nyomon követné az ember, nem maradna ideje dolgozni.

- Ha jól tudom, Zoli, Te 89-ben léptél ki az ENCI-ből. Nem lehetett könnyű döntés, hiszen szerettek ott munkatársaid az irigylésre méltó állandó jó kedélyedért. Azt hiszem, hozzád hasonló típusú emberekre szokás azt mondani: „mindig rendben van a szénája.”

- Igen. Kicsit fáj a szívem ott hagyni addigi első, egyetlen munkahelyemet három évtized után. Az utolsó években kooperátorként dolgoztam. Az ENCI fénykorában, amikor még annyi volt a megrendése, hogy csak úgy tudta teljesíteni, ha egy részét kiadta bér munkába az ország több területén melléküzemágaknak. Amikor ez folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott, és elkezdődött a rendszerváltással együtt járó gazdasági átalakulás

folyamata, már látható volt, hogy azok a cégek, amelyeknek főleg keleti országokban volt piaca, fokozatosan haladnak az összeomlás felé. Akkor azt gondoltam, most kell lépni, még időben, saját lábra kell állni!

- Hogyan kezdted, és hogy fejlesztetted jelenlegi szintjére vállalkozásodat?

- Kicsiben kezdtem, otthon a lakásban, akkor még más helyiségünk erre nem volt. Aztán építettem egy alsó épületet, s ezt neveztük ki műhelynek. Később a fiam vett egy házat, azt is műhelyként

használtuk. A hasznat mindig fejlesztésre fordítottuk, s lassanként, ahogy a kereslet nőtt, ahogy a piac igényelte, úgy növeltük kapacitásunkat.

- Hogyan tudnád meghatározni vállalkozásod jelenlegi nagyságrendjét, forintban éves szinten, vagy a napi termelést párszámban?

- Inkább az utóbbit. Mert ami az éves költségvetést illeti, az bizony - a tavalyi - jócskán deficités volt, a mi viszonyainkhoz képest óriási beruházás miatt. Napi kapacitásunk úgy 120-150 pár, ez persze nem jelenti azt, hogy mindennap legyártunk ennyit, ezt modellje válogatja.

- Hány embert foglalkoztatasz? Hol találkozhatunk termékeiddel, milyen márkanéven?

- Itt ebben a műhelyben tizenketten dolgozunk állandóan, és van 3 otthoni bedolgozóm is. Ezek mind-egyikének tisztességes megélhetést, biztos kenyeret tudok nyújtani. Üz-

letünk helyben nincs, városunkban elég sok cipőipari vállalkozó van, így ez nem lenne gazdaságos. MarZol márkanéven az ország több területén található gyártmányaink, amiket főleg kiskereskedőkön keresztül forgalmazunk. Van egy nagykereskedő viszonteladónk is, ő akár teljes kapacitásunkat is lekötne, de én úgy érzem ez nem lenne kor-

ért! Örömmel látom, ez nem lehetett igaz, hiszen sem beszédedben, sem mozgásodban nem vagy korlátozva.

- De sajnos igaz volt. A stressz, a feszített munkatempó, az aggodalom, hogy vállalkozásunk esetleg nem bír ekkora terhelést, amit ez a beruházás jelent, együttesen megtették a magukét. De szerencsém volt,

- Ez így van, de ezt könnyebb kimondani, mint megtenni. Azért majd igyekszem egy kicsit jobban odafigyelni a szervezetemből érkező „intő jelekre” és igyekszem többet lazítani. -

- Figyelembe véve az elmondottakat még dicséretesebb, hogy tavaly jelentős összeggel támogattad a Múzeumbarátok Körét, és hallom óvodásvacsorát, Idősek Otthonát, Vöröskeresztet és még sorolhatnám... nem hagytok üres kézzel távozni, ha hozzátok fordulnak.

- Az ember segít, ha tud! Gyerekeket, időseket, szociális problémákkal, megélhetési gondokkal küszködőket! Ha mi vállalkozók nem segítünk ezeken az embereken, akkor ki? Ha faluja értékeit megőrizni az ifjabb nemzedék számára nem segítünk, akkor Ki tegye ezt?

- Jó kérdések! Kívánom, hogy egészséged megőrzése mellett még sokáig segíthess!

Marsi Jánosné
Fotó: Liziczai János



rekt azokkal a kiskereskedőkkel szemben, akikre kezdettől fogva számíhattunk. Másrészt talán nem is volna bölcs döntés egyetlen viszonteladóra építeni egész vállalkozásunkat.

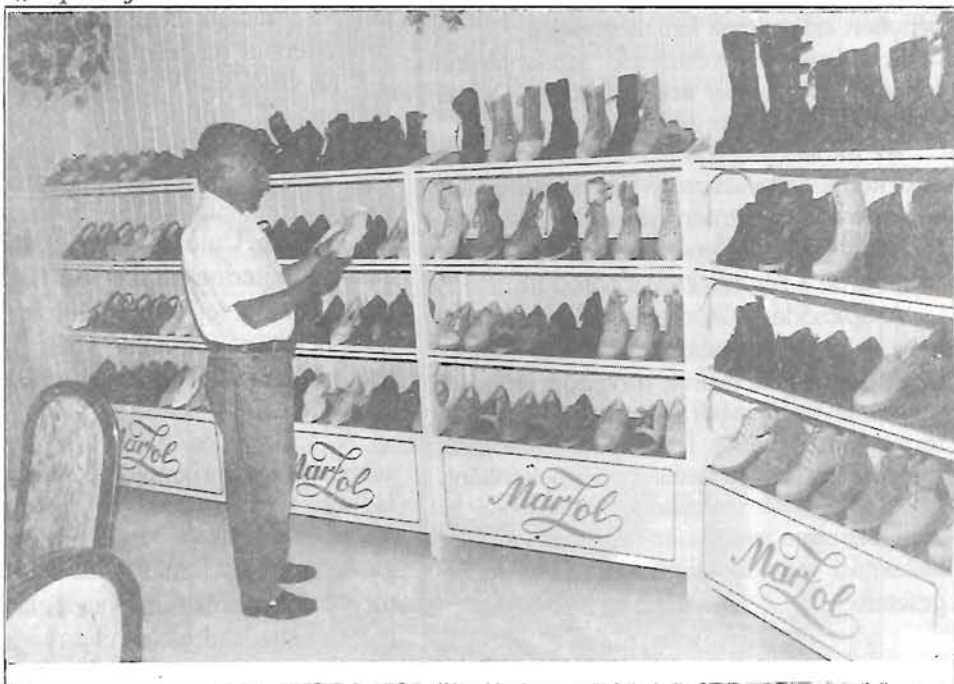
- Látom, sok szép modelletek van, minden korosztály megtalálhatja női divatcipőitek közül a neki megfelelőt.

- Egy szezonban kb. 25-30 modelt gyártunk, s valóban igyekszünk kiszolgálni a legfiatalabbak divatigényétől, a középkor szolidabb, időállóbb ízlésén át az idősebbek főleg kényelem iránti elvárásait.

- Nemrégiben aggasztó híreket lehetett hallani egészségi állapotodról, pletykaszinten olyan riasztó diagnózist is, hogy alig merem kimondani, azt beszélték, agyvérzés

megúsztam maradandó károsodás nélkül.

- Hát akkor azt hiszem, ezt egy nagy figyelmeztetésnek kellene felfognod: Itt az ideje, hogy takarékra „kapcsolj”.



Az önkormányzati munkáról

Hosszantartó bizottsági üléseket követően került sor május 31-én a testületi ülésre.

A GYOMASZOLG Kft. beszámolóját és az éves mérlegét zárt ülésen vitatta meg a testület. Megállapítást nyert, hogy a társaság működése stagnál és a jövőben rendszeresebb és sűrűbb beszámoltatással kell tevékenységét figyelemmel kísérni.

A képviselők ezt követően a város oktatási koncepcióját tárgyalták. Az óvodától a középiskoláig bezárólag születtek határozatok a jövő nemzedékét érintő kérdésekben.

A testületi ülésen részt vett Szöllősi Istvánné országgyűlési képviselő, aki felszólalásaiban ellenezte a képviselőknek azt a javaslatát, hogy az 1. és a 2. számú Általános Iskolák kerüljenek összevonásra.

A képviselőasszony pozitív példaként említette Klebelsberg Kúnó volt kultuszminisztert, mint számtalan iskola létrehozóját, és rosszállóan beszélt Pozsgai Imréről, akinek működése alatt sok iskola megszűnt.

Iskolaügyben a képviselők névszerinti szavazással döntöttek, miszerint augusztus elsejétől az 1. sz. Általános Iskolát a 2. sz.-hoz csatolják.

A fenti határozatot követően a képviselő a Pedagógus Szakszervezet nevében óvást jelentett be.

A továbbiakban a város szociális koncepcióját tárgyalta meg a testület, megállapítva, hogy a gondozói létszámnak a törvényben előírtaknak kell megfelelnie.

A város sportéletének áttekintésénél felmerült, hogy egy színvonalasabb futballcsapat célszerűbb lenne.

Az iskola-összevonás adta alaphangulatban került tárgyalásra a Kirendeltség léte, vagy nem léte. Szintén névszerinti szavazásra került sor, melynek eredményeképpen megmarad a Kirendeltség Endrődön.

A bölcsőde működtetésének áttekintése után a gazdaságosabb üzemeltetés érdekében hosszabb és évente többszöri szünetet, valamint szeptember elsejétől napi 100 forint intézményi fenntartási támogatás fizetését javasolja a testület gyermekenként.

A fogorvosi szolgáltatás jogszabályi bizonytalansága miatt az endrődi rendelőkialakítási munkáit augusztus 31-ig felfüggesztették.

Várfi András

Tanulmányúton Ausztriában

Napjainkban igen elterjedt, hogy bármely szakma képviselői külföldi országokba utaznak tapasztalatszerelés céljából. Fórumokon, összejöveteleken gyakran hallani dán, holland, osztrák, és más országbeli példákat.

Mit is jelent agrárszakemberek számára egy ausztriai tanulmányút, ahol tulajdonképpen a magyarországihoz hasonló mezőgazdálkodás nem is folyik?

Ezzel a kérdéssel indultam el én is arra az 5 napos útra, melyet Bényei Gábor mezőgazdasági szaktanácsadó az FM támogatásával szervezett vállalkozók és falugazdászok számára.

Június 14-én szálltunk buszra és egy határmenti éjszakázást követően folytattuk utunkat a csodálatos Graz-Rottermann-Schladming útvonalon.

Alföldi ember számára lenyűgöző a hegy-völgyes táj. Havas csúcsok alatti hegyoldalokon főként tehének, azonkívül pónik, birkák és kecskék legelésznek. A látvány mesebe illő.

Úticélunk Rohrmoss-Untertal falucska volt, ahol parasztházaknál kaptunk szállást. Vendéglátóink a helyi gazdaszövetség elnökei voltak.

Az első este a gazdaszövetség elnöke tartott előadást aktuális agrárpolitikai kérdésekről. Elmondta, hogy a családok átlag 20-25 hektár földterülettel rendelkeznek, melyből 5-8 ha erdő, esetleg 1 ha szántó, a fennmaradó terület pedig kb. fele-fele arányban rét és legelő. A gazdaság gerince a tejelő marhatartás, gazdaságunként 4-8 fejőstehénnel. Az Európai Unióhoz való csatlakozásuk a tejtermelést nagyon behatárolja, mivel a tejkvótán felül termelt tejet nem értékesíthetik, ezért a három pilléren álló gazdaság a jellemző.

A tejtermelés mellett legfontosabb a falusi turizmus, de több családból munkavállalóként dolgozó személy is akad. Ilyen összetett gazdálkodással tudják csak a jólét megteremtését, és mint vendéglátónk is elmondta, tudnak az életminőségre is figyelni.

A következőkben saját tapasztalataimat összegezve a két fő mezőgazdasági ágazatról írnék. A szarvasmarha tartás hagyományos tevékenység Ausztriában. Elterjedt a szimentáli jellegű osztrák hegyi tarka, a borzderes, de találni lehet fekete-tarka tehencet is. A takarmányozás teljesen a rét-legelőre alapozott, kevés abrak kiegészítéssel. Így a gazdálkodás extenzív irányba toíódik, ami nem ártalmas, a tejkvóta, valamint a piac biotermékigénye miatt sem. A gazdálkodók akikkel beszélünk, mindig hangsúlyozták a kemikáliáktól mentes termelést.

A fejés az istállóban történik gépi sajtáros fejesi móddal. Ezt követően a tejet az elkülönített tejkezelőben 7 Celsius fokra hűtik. Mindig más gazda szállítja be a tejet a tejbegyűjtőbe.

Mivel a rétek adják a takarmányszükséglet zömét, ezért különös gondot és felkészültséggel végzik a széna betakarítását. Ott létünkkel kezdődött a rétek kaszálása, és 50-es éveiben járó háziasszonyunk sugárzó tekintettel mondta, hogy négy napig jó idő lesz, addig végeznek is vele.

A falusi vendéglátás szabálya, hogy a vendég a király. A házak 8-10 vendégszobával rendelkeznek, és a szállás mellett a vendégek megismerik a falusi életet, de azonkívül a háziak gazdag programokról is gondoskodnak. Ezt a célt szolgálja többek között a póniló és kecsketartás, de a gyerekek szórakoztatására házinyúl is van minden háznál.

Külön figyelmet érdemel, hogy a házak között nincs kerítés, ennek ellenére a mesgyehatárokat mindenki ismeri.

A második este a gépkörökről hallhattunk előadást, melyről a következő számban a hazai tapasztalatokkal kiegészítve kívánok írni.

A szakmai programok mellett sokat kirándultunk és élményekkel feltöltődve érkezünk haza.

Várfi András falugazdász

Egy kiállítás margójára



A Kecskeméti Képtárban június 9-én 16 órakor nyílt meg Bella Rózsa Píllinszky-díjas művész tanár grafikáiból és festményeiből összeállított kiállítás, amelyet Szabó Imre a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés alelnöke nyitott meg. Idézzük fel néhány gondolatát: „Bella Rózsa művész és tanár egyszemélyben. Két hivatása van, amelyet teljes odaadással teljesít, noha nindkét hivatás teljes emberi kíván. Tanárként nemcsak rajzolni, festeni tanítja a rábizottakat, hanem arra is, amit csak az tudhat, aki a művész szemével látja az őt körülvevő világot, amit emberről, természetről, hazáról, szeretetről a képek nyelvén ki lehet fejezni. Látni tanítja tanítványait. Rácsodálkozni a körülöttünk lévő világra és kifejezni a csodát, de legalább érteni és befogadni.”

Az alelnök úr ezekkel a szavakkal nyitotta meg a kiállítást: „Műveit csodálva egy hitces egyéniség hatását érezzük, és grafikáit, festményeit szemlélve vele együtt kívánczunk az általa olyan nagyon szeretett Körös-part békéjére, szépségére. Ezt az élményt köszönve, Bella Rózsa művész tanár kiállítását megnyitom.”

Tudom, Bella Rózsát Gyomaendrődön, de különösen az endrődieknek

nem kellene bemutatnom, hiszen gyakran hazajár szülőföldjére. Mégis életútját felillantva, úgy érzem, ha csak egy kiállítás apropójából is, de kötelességünk Róla beszélni. 1951 november 24-én Endrődön Bella József és Szakállas Róza cipész szakmunkások gyermekeként látta meg először a napvilágot. Már 17 éves korában 1968-ban az Orosházi Tanulmányi Versenyen III. helyezést ért el biológiából. A tanári oklevelet Szegeden a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán szerezte meg biológia-rajz szakon 1975-ben. Azonban 1974 augusztus 1-től már tanít Békésszentandrason, biológiát és rajzot. 1987-től Kecskeméten a Molnár Erik ált. iskolában tanít, 1987 augusztusától pedig a Bányai Júlia Gimnáziumban rajz és műalkotás elemzése tantárgyakat tanítja. De félre az adatokkal. Hogy vall önmagáról Rózsa: „Bárhová kerülök, nem tudok elszakadni Endrőtől. A Körös-part igézete bűvöletében tart. A Tisza mellett is a Körös képe, csobogása volt lelkemben. Kecskemét szép, modern és elragadóan kedves, régi arcúlatának csodálatakor is az endrői utcarészletek villannak át agyamon, kedves emlékként. Az endrői táj akkor is döntően meghatározó életemben. munkámban, amikor más táj szépsége, kedvessége kerül vászonra”

Hát kell-e ennél nagyobb hitvallás a szülőföld iránt! „Olyan a Körös-part Bella Rózsa képi világában, mint az állandó jelző az eposzban. Tudatosult és szinte programmá vált ez a kötődés az alkotóban”.

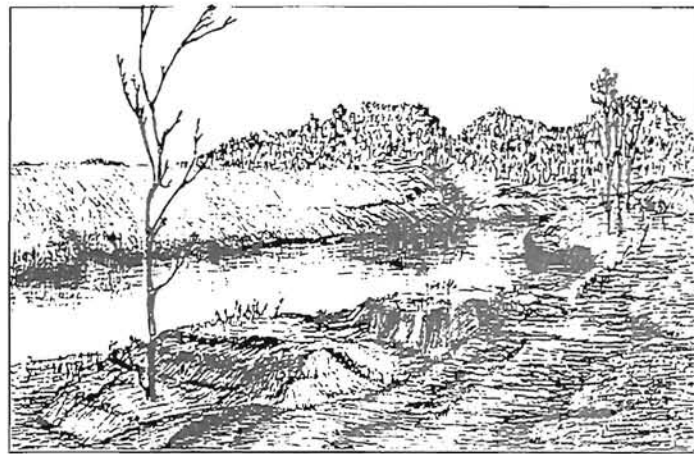
„A képzőművészet kifejező eszközei közül nála a vonal jut fő szerephez. Egy ponttól elindul és kigyózik, vagy szaggatott ritmusként sorjázik egymás mellé a vonal. Egyszer vékonyabb, máskor vastagabb, ritkább vagy sűrűbb, ahogyan a téri értelmezés tudatos közelítése, illetve a rajzoló érzése vezeti az alkotó kezét, mint a hegedülő embernél a hang mélysége vagy magassága szólal meg attól függően,



hogy mennyire fogja le a hűrt. Bella Rózsa rajzaiból csend és nyugalom árad. Egyszerre tárul elénk a külső látvány és az alkotó belső világa. Azt hiszem alkata szerint az a típus, aki igazán csak alkotás közben nyugszik meg s akkor viszont van türelme a dolgok megfigyeléséhez”. Ezeket a szavakat Dr. Bánszky Pál művészettörténész mondta Baján az 1988-as januári kiállításon, ugyanis Rózsának sok-sok kiállítása volt már szerte az országban, s nem túlzás azt mondani, hogy mindenütt nagy sikerrel. E lap hasábjain nem tudjuk felsorolni a sok színhelyt 1987-től 1995-ig. Kezdődött Kecskeméten, aztán folytatódott Endrődön, Szarvason, Baján, Nagykörösön, Budapesten, Pusztaszabolcsban mind-mind önálló kiállítás. De a kollektív kiállítások is vitték a híret Szegedre, Tokajba, Budapestre, Tatabányára, Kiskunhalasra. A tavaly januári kiállításának megnyitóját a Szent Kristóf Jazz-Galériából a TV 1 és a DUNA TV is közvetítette.

Kedves Rózsa! Kívánjuk, hogy még sok helyre és még nagyon sokszor szálljon híre művészetének, sikereinek, munkásságának!

Császár Ferenc



Trodalmi oldal



A tét a játék öröme

Nyári játékok a tanyán

Valamikor régen, a fiatalok legkedvesebb szórakozása vasárnap délutánokon a labdacél volt.

Röplabda, kézilabda, kosárlabda ismeretlen volt a tanyavilágban. De a mozgásra vágyó ifjúság leleményes volt. Fiúk a lányoknak, lányok a fiúknak dobálták a labdát, és igyekeztek elkapni egymástól, s ha sikerült, diadalmas kacagás volt az ügyes játékos jutalma.

A tét a játék öröme volt. Szép öröm volt. Mentés minden durvaságtól, mindenáron való nyerni akarástól. Magam is sokszor részese lehettem.

A vadvirágos legelők voltak a pályáink, és védelmezően ránk borult a nyári égbolt, mint valami csodálatos, ragyogó, kékarany sátor

Repültünk a szélfúttá mezőkön a labda után, lábunk alatt síkossá vált a fű, fűrge mezei gyíkokskák riadtan menekültek előlünk a szikkadt föld repedéseibe, nehogy a játék hevében eltapossuk őket.

Ugy éreztük, a jó Isten is látja, s megszenteli a mi nagyon kedves, szelíd játékunkat.

Amikor a futkosásba belefáradtunk, s a kékarany ragyogás lassan narancsvörös naplementébe fordult, zeneestét rendeztünk. A Népház, vagy a Kaszinó nagytermében összegyűltünk két három óracsútra, és a tanyai legényekből verbuválódott zenekar lelkesen húzta nekünk a talp alá valót. Nem is éppen amatőr szinten. Voltak köztük igazi talentumok is.

Hogy elkallódtak volna, mert nem tanulhattak és nem bontakozhatott ki a tehetségük? Ezt azért nem mondanám. Ott volt rájuk szükség. Segítettek megszépíteni, színesíteni a dolgozások egyhangú szürkeségét. És ez nem lebecsülendő! Mert a vasárnapok vígassága után a soha nem szűnő fáradtságos munka következett. A tanyán még télen sem volt zavartalan a pihenés. Az állatok etetése, gondozása sok törődéssel járt.

A nyarak verejtékes küzdelme pedig néha szinte emberfeletti volt. De sohasem panaszos.

A parasztemberek Isten segítségét kérve ébredtek, sokszor korábban, mint a nap, és Isten áldásával tértek nyugovóra, mindig később, mint a nap.

Am az álmuk nyugodt volt, mert örömeiket, bánatukat, s a könyörgést munkájuk eredményességéért Isten kezébe ajánlották.

Iványi Mária

Farkas Julcsa balladája

Gyűjtés: 1946-ból.

Elmondta Földvári dédmama, a 90 éves Terka néni.

Lejegyezte: Márton Gábor

Tudjátok-e, hogy a nyári cséplésben mi történt a kis endrődi községben?
Farkas Julcsa ment fel kévevágásra,
ahogy fordult beleesett a dobba.

Gépész uram álljon meg a masina!
Farkas Julcsa beleesett a dobba.
De mire a nagy masina megállott,
Farkas Julcsa piros vérében ázott.

Gyertek lányok, tegyék fel a szekérre,
vigyék el a zsidó doktor elébe.
Weisz doktor úr félre fordul, azt mondja:
„Julcsának csak égben van az orvosa.”

Cs, ... lányok, tegyék fel a szekérre,
vigyék el az édesanyja elébe.
Özvegy anyja összekulcsolja kezét,
úgy siratja kedves, drága gyermekét.

Mikor Julcsát Kati húga meglátja,
sírva borul a diófa asztalra.
Ráborul és keservesen siratja:
„Tegnap láttam, nem volt még semmi baja.”

Szabó Sándor, hiába mész a bálba,
Nem viheted Farkas Julcsát a táncba.
Nem öleled karcsú, vékony derekát,
nem csókolod halvány-piros orcáját.

Gyászban van a kis-endrődi Fő utca,
Farkas Julcsát most viszik végig rajta.
Koporsóján hervadoz a koszorú,
Szabó Sándor megy utána. Szomorú.

Szomorún szól az endrődi nagy harang.
Sírva húzza három fehér vadgalamb.
Vernek rajta szívfájdító éneket:
„Visznek. Lányok, fiúk, Isten veletek.”

Fűzfa ága rezdül

Fűzfa ága rezdül
Lombhaján keresztül
Égi kék szítál.
Árnyékába fekszem
Álmatag szívemben
Tűző nyár zihál
Arany heve forral
Mintha édes borral
Ittasulna vér.
Heves tüze éget
Mint ha húcsú véget
Két aik összeér.

Ifj. Paróczai Gergely

Megalakul a Körös Rt.

Gyomaendrőd városában sokan vannak, de az elszármazottak között is, akik hittel és bizakodással adakoztak alapítványunk, a Kisréti Gyógyszállóért Alapítvány javára éveken át. Ugye emlékeznek még, az önkormányzati lapban hónapról-hónapra megjelenő hírre, amiben közzétettük az adakozók nevét. E hír élén mindig az állott: Köszönjük a hitet, köszönjük a bizalmat!

És most több mint négy év távolából elmondhatjuk együtt gyomaendrődiek, hogy nem volt hiábavaló a fáradozásunk, a munkánk. Pedig a helyi és megyei sajtó olykor hol csendesebb, hol hangosabb gúnyolódással kísérté munkánkat.

Az alapítvány több mint húszmillió forinttal tette lehetővé, hogy rövidesen, még e hónapban, megkezdődik a részvények jegyzése.

Az Állami Értékpapír és Tőzsdelügyelet 20.256/95. számú határozatával engedélyezte, hogy a részvénytársaság megalapítása céljából részvényeket bocsássunk ki.

Külön is ún. szórólapokkal bekopogtatunk majd minden házhoz: Vásároljon részvényt! A megalakuló részvénytársaságneve: KÖRÖS TERMÁL HOTEL RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. Egyenlőre 18 millió forint alaptőkét irányoztunk elő, de minden túljegyzést elfogadunk.

A részvény birtokosa egy-

szersmind tagja a részvénytársaságnak, ennek az ígéretes vállalkozásnak. A részvény eladható, örökölhető, értékes vagyont.

A jegyzés június 26.-án reggel 9 órakor kezdődik a Kirendeltség Fő út 2. sz. épületében a Kisréti Gyógyszállóért Alapítvány irodájában. Minden nap 9-től 11-ig és délután kettőtől négyig. Pénteken csak délelőtt! Minden felvilágosítást az irodában megadunk!

Még egy fontos információ: Aki 100.000,- Forintot, vagy e felett jegyez, azok elsőbbségi részvénytulajdonosok lesznek és különleges jogok, kedvezmények illetik meg őket.

Császár Ferenc

Határ Győző:

Másodszor esik el

*Majd! Földnek millióm keresztjén csüggök én
de most - e kinkereszt a nagy a földi ktn*

*melynek éle-súlya rogyó vállamba vág
s centúrió korbácsa szól: tovább tovább*

*ma végtelenség mi máskor futamat
de földreverve bár - megjáróm utámat*

*Jeruzsálem derül meggyötretésem
kavicsra koppanó kiverző térdemen*

*de lennem példa lennem élő intelem:
aláfeszültnöm és megemelintem*

*kolonc keresztemet ki vélem billegett
bogármuji embervállamon s viszem legott*

*tünnöm holott vonom - s keresztet elhalad
leköpjének - s hogy vélem gyalázkodjanak*

*de ő - bűnökért Váltság: én - elvételtem
s ezért az ütlegnek is üdvözlegy legyen*

*Majd! Földnek millióm keresztjén csüggök én
de most - e kinkereszt a nagy a földi ktn.*

(A vers most jelenik meg nyomtatásban.)

Iványi Mária:

Alszik a falu

**Feljött a vén hold a nyári égre,
Benéz ragyogva minden ablakon.
Ezüst sugára pihen remegve
A napsütötte fáradt arcokon**

**Fürtösvirágú akácfa ágán
Kaszák pengéjén megcsillan a fény,
Tömött kalászu kékék súlyától
Roskad a szérún egy rakott szekér.**

**Ablak párkányán, cserépedényben
Tarkán virít a sokszínű virág:
Piros pipacs, meg kék búzaszékfü
Harangvirág, meg lila szarkaláb.**

**A kerti fákon sárgul az alma,
A bódiszilva hamvasan ragyog.
Parányi vályú tükrös vizében
Mégmártóznak a fénylő csillagok.**

**Tücsök zenél a selyem mezőkön,
Kutyák ugatnak, mégis nagy a csend.
Alszik a falu, fáradtan mélyen,
Vigyázza álmát Urunk odafent.**

MINT A VÍZCSEPPEK A KÖVET...

Beszélgetés Határ Győzőné Prágai Piroskával

Határ Győző Londonban élő Kossuth díjas író, filozófus, városunk díszpolgára 1995. június 11-én hazalátogatott Gyomaendrödre. A híres író elkísérte felesége, Prágai Piroska is. Vele készült a beszélgetés.

- Határ Győzőné - Prágai Piroska. Melyik a hangsúlyosabb?
- Egyformán hangsúlyos. A Határ Győzőné azért hangsúlyos, mert tudom, mi lenne belőlem, ha nem a Győző felesége lennék. Az életem meghatározója a Győző. A Prágai Piroska pedig azért fontos, mert én is egy kis alkotó munkával hozzá tudok járulni a kettőnk munkájához. Prágai Piroska voltam, amikor festészetet tanultam, és elkezdtem a Dési Huber körbe járni. Akkor úgy írtam alá a szénfestményeimet: Prágai Piroska. Ez én voltam. Aztán amikor Határ Győzőné lettem, megváltoztak a dolgok. Prágai Piroska akármilyen kis dudás volt, két dudás, ugye egy csárdában nem fér el. Eleinte tehát le kellett mondanom arról, hogy Prágai Piroska legyek. De aztán elkezdtem Győzőt alakítani - persze, csak úgy, mint a vízcseppek a követ.

- Milyen munkahelyeken dolgoztál?
- Magyarországon 1956 előtt, mielőtt Győzővel kimentünk nyugatra, a MÁV-nál voltam anyagkönyvelő. Akkor is, később is, szerettem volna tanulni, de Győző nem vállalhatta, hogy az élet kezdetén egy diák legyen a felesége. Úgyhogy pincérnek mentem. A vendéglátóipar után hat évvel nyugaton is anyagkönyvelő lehettem. Majd egy nagyon híres porcelángyárban a pénzügyi igazgatónak voltam az asszisztense. De sajnos, a japán porcelán a piacon eredményesebb volt, a vállalatom feloszlott. Azt hittem, vége a világnak, mert már az ötven felé közeledtem. De akkor elkerültem egy könyvveteli közösséghez. Sajnos, olyan munkát, ami után nyugdíj van, csak kilenc évig végezhettem, úgyhogy nem nagyon sok a nyugdíjam.

- Család?
- Magyarországon három öcsém van. Én tizenhét éves voltam, amikor először férjhez mentem. 1944 decemberében összeházasodtunk, 1945 novemberében megszületett a lányom, aki most Luxemburgban él, egy nagyon kedves olasz bankár a férje, két gyönyörű gyereke van. Ez az én első házasságom nem tartott sokáig. A Győzővel való házasságomból gyerekem nem született.

- Sok éven keresztül a férjed munkásságát a magyar közönség nem ismerte. Majd hirtelen az egész ország felkapta Határ Győző nevét. Hogy élte ezt meg a feleség?

- Nékem ez azt jelentette, hogy láttam, milyen sokat jelent ez Győzőnek. Ez volt az én boldogságom. Győző ugyanis a mai napig Londonban nagyon el tud szerencsétlenedni., olyan a lelki alkata. Minek is ír, senkit nem érdekel, semmi visszhangja nincs az írásainak - ilyeneket mond.

- Egy ilyen itthoni látogatás jelenti a feltöltődést?
- Igen. Győző Londonban nagyon sokat beszél a gyerekkoráról, Gyomáról. Tudtam, hogy az neki nagy élmény lesz, ha ő ide visszajön. Látszott az író-olvasó találkozón, hogy nagyon elrészgyönyörű. Érezte a hallgatók felől sugárzó szeretetet. Ez most sokkal inkább így volt, mint az első látogatásunkkor.

- Születtek Hozzád írt Határ Győző versek?

- Igen, sok. Attól kezdve, hogy 1956 áprilisában meglátott a szegedi vonaton és kiszemelt magának. Pár héten belül már jött is a születésnap ajándék: (1927 április 28-án születtem) egy szürke táská, benne ezüst karkötő, a karkötőben összetekerve egy versciklus.

- Hogy telnek a hétköznapijaitok Londonban?
- Szépen, békésen, munkásan. A hét hat napján mind a ketten otthon dolgozunk, - Győző a maga szobájában, én az enyémben. Győző a kávéfelelős. A Határ-eszpresszó ma már híres, a tévében is volt sokszor. Egy szép kis szobában van egy olasz gépünk, karos kávéfőző. Ezen Győző 11-kor csinál egy kávé, s behozza nekem. Én nem zavarom őt. 12 óra után csinálunk egy kis itókát. Ez Győző esetében egy meleg leves, én egy gyümölcslevest iszom. Közben megmelegítem az ebédet, megebédelünk. Ebéd után mindig elmegyünk hazulról. Testgyakorlás is ez, de embereket is kell látni. Szépen elmegyünk egy olyan városrészbe, ahol már régen jártunk. Ott keresünk egy szép épületet, egy új kiállítást. Ha nagyon rossz az idő, akkor egyenesen a British Múzeumba vesszük az irányt. Ott mindig van valami új. Ha viszont jó az idő, akkor a Temze partra megyünk. Én nagyon szeretem a természetet, Győző inkább a házakat szereti. Neki a szép homlokzat az érdekes, az utca a látnivaló. Ő építőművész is. A Műegyetemre járt, de járt a Zeneakadémiára is, Kodály-tanítvány volt. Szerzett zenét is. Kevés ilyen polihisztor van a világon.

- Te min dolgozol délelőttöként?
- Fordítom Győző munkáit. Ő mindig magyarul ír, én fordítom angolra, s úgy látszik, sikeresen, mert már volt olyan színdarabja, amit előadtak Londonban. Úgyhogy most is Prágai Piroska lettem... Tulajdonképpen már a fordítás előtt is az voltam, amikor elkezdtem verseit mondani a rendezvényeken. Győző nagyon nem szereti, ahogyan Magyarországon általában a színészek az Ő verseit mondják. Nem szereti, ha minden szó után hosszú szünet van. A szép lírikus verset - azt mondja - úgy kell előadni, mintegy Bach-zeneművet: szépen kell megszólaltatni. A hosszú magánhangzókat hosszan, a dupla mássalhangzókat duplán. Megcsengetni a szép magyar nyelvet. Mindig nagyon aggódom, hogy jó-e a munkám, jól mondom-e a verseket. Győző olyan nagytudású ember, hogy ha valami okos dolog kisikeredik belőlem, még negyven év után is csodálkozik rajta. Szeretett, mindig is szeretett engem, de a megbecsülést csak jóval később sikerült megszereznem.

- Határ Győző prózái között lehet valamit olvasni Rólád?
- Az én életrajzom dióhéjban benne van az Életút c. könyve harmadik kötetének a végén - a Függelék kezdete vagyok, ott függök-lógok az életrajza végén. Pedig hát akárhogyan is vesszük, Győző most a 81. évében, - 42 éves volt, amikor összekeverültünk, - tehát idestova az élete felét velem töltötte. Ez nagyon nagy dolog. Eleinte, ha voltak is súrlódások, az évek során úgy összerázódtunk, mint egy kosár tojás. Összenőttünk. Nagyon nagy baj volna, ha akármelyikünk menne el előbb. Nem tudjuk az életet elképzelni a másik nélkül. Úgyhogy minden napot, amit együtt tölthetünk, értékelünk. Megvagyunk - és ez nem kis dolog.

Hornokné Németh Eszter

VÁROSUNK Gyomaendröd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrödi Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendröd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,
Homokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvályi János, Vaszkó Irén

Felelős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PIT/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendröd, Fő út 81/1